

Önostorozók Sopronban

A Húsvét a keresztény világ legnagyobb ünnepe, melyet kezdetektől fogva sok népi és vallásos esemény övezett. Vajon Sopronban mi fűződik ezen ünnephez?

1412-től rendeztek misztériumjátékokat a város szabad terein, melyek jellemzően Krisztus kínszenvedését mutatták be a város polgárainak. A nézők elborzadhadtak a látványtól, átélhették a Megváltó utolsó napjait, hogy utána megünnepelhesék a feltámadását. Máskor a nagyheti felvonulás alatt egy Júdásnak öltöztetett szalmabábut égettek el.

1643-ban és 1659-ben flagelláns körmenetet tartottak Sopronban, melyben Krisztus szenvedését szimbolikus eszközökkel ábrázolták. Hogy mennyire szimbolikus volt nem tudhatjuk, de a korabeli leírások szerint az önostorozó, töviskoronát hordozó, keresztbordozó felvonulásokat az egyház a 18. században már betiltotta. De kik is voltak ők?

"Mind az egyház, mind pedig a nép körében tartotta magát az az elképzelés, hogy a pestisjárvány Isten büntetése az emberekre olyan bűnök elkövetése miatt, mint a vasárnapi munka, a házasságtörés, a prostitúció vagy a szodómia. VI. Kelemen pápa 1348. szeptember 26-án kelt írásában a pestist olyan betegségnek nevezte, amit az Isten „Dei iudicium”-ként küldött az emberekre. A bűnös emberi magatartás váltotta ki ezt a halálos veszedelmet, ezért elsődleges feladat az erkölcs helyreállítása.

Sokak számára az istenfélő élethez a morál visszaállításán és a keresztény vallás helyes gyakorlásán túl a vezeklés is hozzátartozott. A vezeklés sokszínű palettáján találjuk meg a flagelláns-mozgalmat.

A mozgalom tulajdonképpen egy tömeges vezeklési menetté vált, melyben az önostorozásé volt a főszerep. A bűnbocsánat ezen formája persze a korábbi századokban sem volt ismeretlen dolog, azonban míg korábban csak a szerzetesek éltek a vezeklés ezen formájával, addig a XIV. században a laikusok is előszeretettel alkalmazták. Az önostorozás tömeges méretűvé vált.

A középkori források tanúsága szerint a flagelláns-mozgalmak akkor váltak igazán népszerűvé, amikor az egyház és az orvostudomány is tehetetlenül állt a pestis pusztításai előtt.

Az önostorozó mozgalmak résztvevőit flagellánsoknak vagy a ruhájukon lévő kereszt után keresztvivőknek, keresztvesztvéreknek is nevezték. Az Európa minden jelentősebb nagyvárosában megfordult flagellánsok ruházatukkal, énekeikkel, aszketikus ábrázatukkal óriási hatást gyakoroltak a hétköznapi emberre.

A vezeklők mindig kettes sorban vonultak, ezért a menetek gyakran beláthatatlan hosszúságúra nyúltak. Legtöbbször azonos öltözéket viseltek: kabátjuk fekete színű, alsóruházatuk fehér, a fejükön lévő filcspaka szürke volt. Mellükön, hátukon és fejfedőjükön vörös keresztet viseltek. Minden vezeklő a jobb kezében egy háromágú ostort tartott, amivel a meztelen hátát ütögette.

Heinrich von Herford világkrónikájában a következőket olvashatjuk a vezeklésekről: „Minden ostor botszerűen nézett ki, amelyből egy háromágú kötél állt ki. A kötélen nagy csomók voltak, és ezekből a csomókból tüéles kampók lógtak ki, melyek olyan hosszúak voltak, mint egy búzaszem, vagy talán még annál is hosszabbak. Ilyen ostorokkal verték meztelen testüket, úgy, hogy az elkezdett vérezni. Olyan mélyen fúródott bele a testükbe a vaskampó, hogy csak másodjára tudták kirántani a húrukba belekapaszkodott vastüskét.”

Noha az önsanyargatókat kezdetben mindenfelé kellő alázattal fogadták, és a hátukból kicsorduló vért ereklyeként tisztelték, később a tömeghisztériát keltő keresztvivők már csak problémát jelentettek. A mozgalom szerencsecsillaga 1349-ben leáldozott. Radikalizálódásuk miatt elvesztették tömegbázisukat és a hatalmát féltő egyház is ellenük fordult." (National Geographic 2010)